

Observatoriulu ese de done ori in septemana, Merceura si Sambat'a.

Pretiu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu VI.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 80.

Sibiu, Sambata 8/20 Octobre.

1883.

Deschidere de prenumeratiune la „Observatoriulu“ dela 1/13 Octobre inainte.

Pentru acei domni abonati carii prenumeraseru dela 1/13 Ianuariu pe 9 luni, éra altii pe 6 sau si numai pe 3 luni, abonamentulu espira cu finea lunei Septembre. Pretiurile sunt aratate in fruntea diariului: de 8 fl. pe 1 anu, 4 fl. pe 6 luni si 2 fl. pe 3 luni inlaintrulu monarchiei, éra in afara din monarchia cu 22 franci pe 1 anu, cu 11 fr. pe 1/2 anu, in auru sau in bilete de banca; éra fractiunile, anume din Romani'a, se potu implini cu marce de posta.

Redactiunea si Editor'a.

Din Ungari'a.

Dela Segedinu. Dupa tote solemnitatile amestecate cu dese visitatiuni a le partiloru orasiului regeneratu, cum si cu multimea de audientie Maiestatea Sa a si plecatu in 16 Octobre sér'a pe la 10 óre dela Segedinu.

In Nr. preced. comunicamam puçine despre parad'a intrarei monarchului in Segedinu si apoi ne marginiram la modulu primirei deputatiuniloru conduse de càtra cei doi mitropoliti romanesi ecs. al. dnii Joa nu Vancea si Mironu Romanulu.

Pàna atunci inca nu aveamu la mana testulu autenticu alu discurselor homagiali pronuntiate càtra monarchu de càtra cei doi prelati; si nici pàna astadi nu cunoşcemu pe alu escel. sale dlui mitropolitu alu Albei-Juliei de nicairi; vedemu numai respunsulu Maiest. Sale datu deputatiunei gr-catolice romanesi, éra acela tradusu dupa stilulu ministeriale magiaru incurcatu suna:

„Primindu omagiulu Dvóstra cu gratia, 'mi va servi spre satisfactiune, daca Dvóstra conformandu-ve cu scopurile Mele binevoitórie si cu ale gubernulu Meu influinti'a Dvóstra asupra credinciosiloru incredintiati grijei dvóstra o veti realisa in acea directiune, cá ei se fia nu numai aderenti zelosi ai religiunei si nationalitatiei loru, ci totuodata si cetatieni credintiosi ai statulu ungurescu; éra daca si Dvóstra veti tineá acésta totudeauna de inaintea ochiloru, atunci Eu cunoşcèndu activitatea Dvóstra de pàna acuma, o voiu urmari si de aci incolo cu apriga luare aminte, si pe acésta cale justa totudeauna veti intimpina clementi'a mea.“

Despre intimpinarea deputatiunei romanesi gr-orientale citimu in „Telegrafulu romanu“ din Sibiu Nr. 115 acestea:

„Deputatiunea bisericei nóstre sub conducerea escel. sale parintelui archiepiscopu si mitropolitu Mironu Romanulu a fostu primita in Segedinu de Maiestatea Sa regele.

Escelentia sa la acésta ocaziune a rostitu urmatórele:

Maiestatea Vóstra cesarea si regio-apostolica! Prea gratiosulu nostru domnu!

Fia-care cetatianu credinciosu alu statulu ungaru, fia-care supusu fidelu alu Maiestatii Vóstre, cu consciintia de fericire si cu simtiementu de multiamita, ce isi are radacina in ànima, urmàresce totudeauna parintésca ingrijire a Maiestatii Vóstre, ce e indreptata spre bunastarea si inflorirea tiei si se manifestéda pretutindenea prin fapte maretie.

O asemenea fapta maréda de principe o glori-fica in specialu astadi o mare parte a totu, ce are tiér'a mai bunu, candu din tinuturi mai aprópe si mai indepartate se grupéda in giurulu Maiest. Vóstre, a iubitului nostru rege, in acésta capitala a Ungariei de josu, pe carea dupa grele catastrofe elementare in linia prima parintésca ingrijire a

Maiestatii Vóstre o a mantuitu de perire, nu numai, dar in timpu relativu fórte scurtu o a ridicatu acolo, încàtu acestu orasiu forméda inca acum o podóba insemnata, o mandria, alésa a tiei.

Biseric'a greco-orientala romana din patria totudeauna si in timpurile cele mai critice credinciósa preainaltulu tronu alu Maiestatii Vóstre, representata prin noi aici inaintea prea gratiósei fetie a Maiestatii Vóstre, participa cu sinceritate la bucuri'a generala, produsa in ànimile patriotice prin terminarea cu successu a unei opere maretie a tiei; si ceea ce vedemu si esperiamu noi aici, aceea ne intaresce si mai multu in sperantia: cà biseric'a nóstra, sub vitrigitatea vécuriloru trecute gárbovita, aprópe imbrancita, aprópe ingropata in ruine, prin conlucrarea fiiloru sei temetori de Dumnedieu, iubitori de pace si de ordine, mai alesu inse prin parintésca ingrijire a Maiestatii Vóstre, carea de o potri va fericesce tóte popórele credincióse, dupa esemplulu Segedinulu se va ridica din ruine si va deveni o podóba, ba chiaru o mandria a tiei, ale carei interesse le promovéda.

Petrusi de astu-feliu de simtieminte si de astu-feliu de sperantia, cu celu mai profundu respectu de supusi ne rugam de Maiestatea Vóstra, prea gratiosulu nostru domnu: cá se ve indurati prea gratiosu a primí si cu acésta ocaziune omagiulu celu mai supusu alu bisericei greco-orientale romane din Ungari'a si Transilvani'a, credinti'a neclatita si alipirea ei càtra preainaltulu tronu alu Maiestatii Vóstre, carora prin acésta, de si numai cu cuvinte debile, ne luamu voia a da espresiune sincera, si a tiné si in viitoriu biseric'a nóstra in parintésca gratia fericitóre a Maiestatii Vóstre, pe acea biserica, carea in rugaciunile ei de tóte dilele se róga la atotputerniculu Dumnedieu pentru statornica bunastare a Maiestatii Vóstre si a intregii case domnitóre, si pentru fericirea popóreloru. Maiestatea Sa cesarea si regio-apostolica, augustulu nostru monarchu, vivat! se traiésca! vivat!

Maiestatea Sa Regele a respunsu:

„Cea mai frumósa dovada despre alipirea si credinti'a omagiala a Dvóstre o voiu afla in aceea, daca in spiritulu intentiuniloru mele parintesci veti indemna pe credintiosii concrediuti grijei Dvóstre nu numai la alipire credinciósa càtra religiunea si nationalitatea loru, ci si la adeverata iubire de patria si la reverintia càtra legi; si daca in acésta directiune nu numai veti validata totu pondulu influentiei Dvóstre, ci si din parte-ve veti premerge cu esemplu bunu, fiti convinsi cá pe acestu terenu activitatea Dvóstre va fi insotita de deplin'a mea recunoscintia.“

(„Telegr.“)

— In comitiv'a Maiestatii Sale cá rege constitutional se aflau pe langa ministru presidente alti doi ministrii si anume ministrulu a later e. La ocaziuni de acestea mari, discursule ce au se fia tinute, se transmitu mai de inainte in scrisu spre a fi cunoscute, cá se se póta preveni ori-ce inconvenientia ori lipsa de tactu, cum si spre a formula respunsurile in o directiune sau alt'a.

Se pare cà ministrii Maiest. Sale au aflu cu cale a se folosi de ocaziunea dela Segedinu, cá se dea poporulu romanescu o lectiune politica prin prelatii loru. Si óre pentruce numai romaniloru, de ce nu si serbiloru nici slavaciloru, ai caroru prelati inca s'au prezentatu la Segedinu?

Asia este manier'a ministriloru Ungariei.

La mesele stralucite imperatesci intre cei mai de frunte ospeti invitati dumineca a fostu domnulu mitropolitu Joa nu Vancea, éra luni domnulu mitropolitu Mironu Romanulu. Intre óspetii de mésa in dio'a a dou'a aflamu si pe domni episcopi J. Metianu si V. Mihali.

— Unu nou scandalu de tiéra esi dilele acestea la lumina in capital'a Ungariei. Se sioptia mai de multu ici-colo, cá se facu colecte cu titlu de ajutoriu pentru sutele de ciangai ajunsi

peritori de fóme si golatate, cà inse acei bani nu ajungu niciodata la destinatiunea loru, cà-ci ii tóca colectantii. Dilele trecute unu omu anume Oláh, care fusese aplicatu in expeditiunea diariului Kossuthianu „Függetlenség“ (celu mai furiosu din tóte) denuntiase la supremulu procurorulu regescu Kozma, cà redactiunea aceluia din colect'a deschisa pentru ciangai ar fi incassatu preste 2700 fl., cà inse din acea suma nu ar fi administratu la comitetulu ciangailoru mai multu cá 550 fl., éra restulu de preste 2150 ar fi defraudatu si mancatu Ludovicu Verhovay fratele redactorulu primariu Verhovay. Avendu procurorulu o denuntiare asia positiva despre o inselare a publiculu atàtu de nerusinata, a datu ordinu cá se se calce redactiunea, cancelari'a de expeditiune si chiaru tipografi'a dela „Függetlenség“, unde s'au confiscatu corespondentiele, cuponele de bani venite dela posta si cartile de contabilitate. Intr'aceea Lud. Verhovay se aflá tocma la Sátorajja-Ujhely la culesu de vii, a fostu inse arestatu acolo, apoi adusu in capitala si inchisu. Din compturi a esitu, cà redactiunea fiindu in lipsa, a coperitu mai multe nevoi ale tipografiei si a platitu alte datorii, cà inse ei au atàtia bani cá se platésca si inca pusí cu interesse 8%. Intr'o declaratiune a lui „Függetlenség“ se dice cà tóte colectele intrate la redactiune s'au publicatu la timpulu seu, prin urmare nu s'au ascunsu nimicu, numai càtu nu s'au administratu dintru odata toti banii, atàtu din cauza cà la comitetulu ciangailoru a domnitu totudeauna disordine fórte mare si neunire, càtu si cà in acea disordine comitetulu nici nu ia cerutu si cà in Ungari'a redactiunile si alti colectantii nu sunt obligati prin nici-o lege sau prin usu a se tiné de vreunu terminu la care se administre colectele. Redactorulu Verhovay de o parte declarà, cà va depune sum'a intréga cu interesse cu totu in 8 dile, éra de alt'a atacà fórte greu pe procurorulu Kozma.

Aci nu avemu se perdemu din vedere, cà ómenii dela „Függetlenség“ (Independencia) au fostu totudeauna, mai sunt pàna astadi cei mai inversinati vrasmasi ai jidoviloru, antisemiti inflacarati si atítiatori neobositi in processulu celu famosu dela Tisza-Eszlár, precum si in tóte rebeliunile antisemitice din anulu acesta. De aici se póte judeca usioru si grab'a cea mare manifestala in casulu acesta de càtra auctoritatile publice de a stringe in pinteni cu modulu acesta pe diariulu „Függetlenség“ spre a umili si infrena pe toti partisanii sei, cari prin propagand'a loru antisemitica si resbunare de jidovi la totu pasulu, cu compromisu greu justiti'a tiei, au instrainatu pe jidovimea cea bogata de càtra finantiele Ungariei pe care le au discreditatu, in fine au deschisu fórte multu ochii Europei in afacerile ungurene. S'au mai defraudatu si alte colecte de bani in alte timpuri, facute spre alte scopuri, inse fara a se produce asupra loru atàta spectacolu, pe candu si aceea trebuea se fia limpedite.

Din acestu casu se mai póte trage si alta invetiatura cá regula generala, éra aceea este, cá ori-candu se pornescu colecte de càtra ori cine, se fimu cu agera luare aminte la persón'a colectanta si la scopulu pentru care se face colect'a. Nu se póte crede càte abusuri se facu in totu coprinsulu tiei cu colectele si càte din acelea disparu cu totulu spre alte scopuri personali, pentru care n'au fostu nici decum destinate. Scurtu, colectele s'au discreditatu fórte tare; de aceea oricare simte totusi necessitatea de a le porni spre vreunu scopu salutariu, se céra mai àntaiu auctorisarea prealabila dela auctoritatile competente; numai sub acésta conditiune se'si deschida publiculu pung'a si cá colectantii se dea socotéla intr'unu terminu ficu.

Dupa scirile positive de alaltaeri, redactorulu Jul. Verhovay a documentatu, cà precum la cele mai multe diarie, asia si la alu seu redactorii n'au

a face nici-odata cu contabilitatea si ca la Füg. intrarile si esirile de bani se afla incredintate pe langa contractu casei comerciale Wilkens; totuodata Verhovay a si numerat din alu seu v. a. fl. 1090, era restulu de 1100 fl. are se lu numere dilele aceste cas'a Wilkens. Se intréba inse cum remane cu arestarea frate-seu, sau mai la intielesu, cu securitatea personala si de domiciliu in Ungari'a?

— Din Croati'a. In 16 Octobree marcile oficiali cu inscriptiunile magiare si croate s'au luat josu in presentia unui comisariu alu gubernului si a unei companii de soldati, apoi au fostu puse in loculu loru altele fara nici-o inscriptiune si fara tricoloré ungerésca pe la marginea tableloru, precum fusera mai inainte. „P. Napló“ injura si cu elu celelalte diarie. Ce va mai urma, se va vedea.

Intentare de processu politicu.

Primimu dela Dev'a sub dat'a din 11 Octobree st. n. in traductiune romanésca unu actu alu tribunalului reg. de acolo, alu carui coprinsu s'a comunicatu cu acusatii, prin urmare elu a intratu in domniulu publicului, de aceea ii si facemu locu in colónele nóstre, inse fara notelé de altumentrea juste ale dlui corespondente, ca-ci nu voimu a pre-ocupa opiniunile publicului; se citésca fiacare mai ántaiu actulu, se si formédie opiniunea sa, neinfluentiatu de nimeni; dupa aceea se voru comunica si ale dlui corespondente si ale nóstre cu atátu mai virtosu, ca acésta cauza ajunsa celebra si modulu pertractarei sale privesce pe toti locuitorii acestoru tieri, cáti se marturisescu de romani.

Actulu ce ne stá de inainte suna asia:

Nr. 4598/1883 criminalu.

Actu de punere in stare de acusa.

Din partea tribunalului regescu din Dev'a, cá foru criminalu, in caus'a pentru delictu de agitatie contra lui dr. Avramu Tincu si sociulu, in urm'a propunerii facute de procurorulu regescu la 25 Sept. 1883 Nr. 5119 s'a luat urmatoriulu concludusu.

1. Avramu Tincu, nascutu in Sebesiu, locuitoriu in Orascia, de 50 ani, de religiunea gr.-ort. in-surat, tat'a unui fiu, avocat, cu avere de o cultura mai inalta, nepedepsitu.

Pentru delictulu de agitatie, comisu in contra natiunalitatii magiare, cualificatu dupa §-ulu 172 positiunea a dou'a a codicelui penalu si puniveru in sensulu positiunei prime a aceluasi paragrafu.

2. Joanu Papiu, nascutu in San-Jacobulu de pe Muresiu, locuitoriu in Dev'a, de ani 50, de religiunea gr.-or., veduvu, tata a loru 4 prunci, cu avere, protopresbiteru de o cultura mai inalta, nepedepsitu.

Pentru delictulu de participante la acelasi faptu prescisu in §-alu 69 punctu 2 alu codicelui penalu: pe langa lasarea loru si mai de parte pe picioru liberu si pe langa sustinerea dreptului de apelu, prin acésta sunt pusi in stare de acusa. Li se notifica acusatiloru, ca voru avé dreptulu in contra acestei acuse in restimpu de 24 óre a in-sinua apelu, pe care in 8 dile ilu voru poté des-volta si substerne tribunalului, precum si a si alege aperiatoriu, ceea ce prin acésta li se face cunoscutu.

La pertractarea finala ce se va defige, dupa redicarea la valóre de lege a resolutiunei de acusa, voru fi a se citá:

Dr. Avramu Tincu acusat, din Orascia; J. Papiu acusat, din Dev'a; Soos Antal martore, din Dev'a; Szöllösy Lajos martore, din Dev'a; Csürös Antal martore, din Dev'a; Miklos Lajos martore, din Dev'a; Szöcs Sándor martore, din Dev'a; Balomiri János martore, din Dev'a; dr. Lazaru Petco martore, din Dev'a; Balogh Josef martore, subjude reg. din Gioagiu; Török Antal presiedintele scaunului orfanalu din Aiudu.

Voru mai fi a se cetá: atestatele de moralitate si avere ale acusatiloru, apoi adevierintia archivelui, precum si raportulu ce este a se procura dela judetiulu regescu de cercu din Bai'a de Crisiu, despre impregiurarea, ca in contra lui Petru Brana si socii Petru Nit'a si Petru Rimbasiu sunt intentate si puse in cursu investigatiuni si cercetari pentru delictu de agitatie; avendu a se precisa in raportu ca fiacare insinua candu a sositu la judecatoria?

Cercetarea intentata in contra lui Dionisiu Glodeanu, conformu §-alu 197 punctulu 1 din codicele penalu, a fostu a se sistá, de órace cu nimica nu s'a potutu dovedi, ca respectivulu ar fi pronuntiatu de pe catedra sau in alta adunare cuvente care se fia tintitu la agitatie.

Motive.

Conformu datelor obtinute in decursulu cercetarii in biseric'a gr.-or. din Dev'a, in presentia camu a loru doue mii de alegatori de deputati, cea mai mare parte de natiunalitate valacha (oláh nemzetiségű), din caus'a pertractarii in camera a proiectului de lege despre scólele secundarie, s'a tinutu sub presidiulu lui Joanu Papiu protopresbiteru gr.-or. o adunare, alu carei scopu ar fi fostu: a protestá in contra acestui proiectu de lege, si propriamente a da expresiune observatiuniloru loru.

In acestu respectu, in urm'a unei consultari obiective s'a luat unu concludu, carele a fostu enuniatu de cátra presiedinte; si cu acésta, fiindu obiectulu adunarei terminatu, ea ar fi fostu a se dissolvá.

Inse Avr. Tincu, cu tóte aceste in faci'a adunarii, cu permisiunea presidiului, urcandu-se la tribuna, chiaru si dupa marturisirea lui Balomiri János, a tinutu unu discursu adressatu mai multu simtiemintelor de cátru ratiunei, carele, intru adeveru s'a abatutu dela obiectu; dara carele dupa acusat, a cuprinsu doue propuneri suplementare si anumitu: a primi de alu seu memorialulu valachu din Sibiu dela 1881 si aprobarea conduitei observate din partea diarieloru faci'a cu proiectulu de lege despre scólele medie (secundare).

Dara elu (oratorulu) s'a abatutu dela scopu esprimandu, sub acestu pretestu, astu-feliu de cuvinte, si facédu astu-feliu de observatiuni, cari prin enararea unoru intemplari accomodate spre iritarea valachiloru in contra natiunalitatii magiare, au produsu agitatie.

Anumitu: incependu intemplantintele, prin amintirea evenemintelor dela 1848 le-a adusu pâna in dilele nóstre, dicédu: cá n'ar voi a revoca in memoria in templarile din acea fatala epoca, daca nu ar vedé cum se petrecu lucrurile in diu'a de astadi: elu este constrinsu a afirma, ca ungerii dela 1848 si pâna astadi n'au invetiati nimica; de óre ce in camer'a deputatiloru nu s'a aflatu nici-unu singuru deputatu, carele se fi exprimat vreu unu cuventu pentru aperearea loru, (a romaniloru), de si urmarile evenemintelor de pe acelu timpu ar potea se li dea unu invetiementu indestulitoriu.

Apoi a amintitu absolutismulu, candu toti de o potri va amu suferitu, vinovati si nevinovati, dara a afirmatu, ca si acela a fostu mai de suferitu decâtu situatiunea de astadi, fiindu ca acela (absolutismulu) nu li-a atacatu limb'a si nu li-a impedicatu desvoltarea loru, ci pe acelu timpu au primitu mai multe ajutóre decâtu in constitutiunea ungerésca de astadi, care se dice: liberala.

Dupa aceste revocandu in memoria patentele dela 1854, 1860, 1861, apoi dietele dela 1863 din Sibiu si 1865 din Clusiu, precum si rescriptulu regalú din 1866 a trecut la numirea ministeriului ungerescu, sub carele a fostu creatu si art. de lege 44 din 1868 asupra caruia s'a exprimat astu-feliu, ca acela n'a datu nici-unu dreptu, ci a rapitu si pe acele, pentru cari s'au luptatu pâna acuma.

Ci, ca ce felu de drepturi voiescu a dá ungerii, se constata din proiectulu de lege despre scólele secundarie, carele voiesce a luá si aceea ce nu este a ungeriloru, adeca scólele, pe care (olachii) le sustiniu, si pentru cari statulu nu dá nici-unu felu de ajutoriu, de si dela ei incurgu mari sume de bani in visteria statului.

A mai sulevatu si aceea, ca cine póte fi indreptatitu a luá aceea ce n'a datu; ei dorescu, ca precum ei (adeca romanii) nu se intindu la aceea ce nu este a loru, asia nici altulu se nu cutédie a luá ce nu este alu seu; ei nu iau ce nu este a loru, dara nici nu voru lasá nici-odata pe a loru.

Ca o consecuentia a proiectului de lege amintesce absurditatea, ca romanii prin acésta voru fi impedicati a vedé lumin'a, si prin urmare voru remanea in dereptu.

Relativu la legea natiunalitatiloru a amintitu inca si aceea, ca ar fi datoriu a gubernului, ca la numirea functiuniloru se fia cu privire la natiunalitatile cari in respectivele cercuri facu maiortatea, si apoi cu considerare la aceste se se numésca presiedintia tribunaleloru si comitii supremi.

Pune intrebarea: cáti functiunari romani sunt la judecatorii si alte functiuni de statu?

Este óre corespondentiaru numerulu functiuniloru romani, numerulu de trei milióne alu romaniloru?

Cáti comiti supremi romani sunt? Respunsu: nici-unulu. La care oficiu de statu se potu ei (romanii) folosí de limb'a loru propria? la nici-unulu; ci din contra la judecatorii si autoritatile politice se inchia protocóle in o astu-feliu de limba, pe carea poporulu romanu nu o pricepe; de unde apoi se nascu daune mari.

Legea despre natiunalitati, sanctionata de Majest. Sa nu este luata in consideratiune? gubernulu nu 'si face datoriu; legile sanctionate nu le pune in aplicare. Cum voru poté avé dara incredere faci'a cu unu gubernu, carele numai acele legi le aplica asupra loru, cari suna despre sarcini, dara nu si pe acele, cari sunt favorabile si dupa ce ei sunt eschisi dela functiuni, sunt eschisi totuodata si din camer'a deputatiloru; ca-ci, de o parte functiunarii nu aplica legile asia cum ar trebui, era de alta parte, fiindu legea electorala atátu de maiestrita, încátu, avendu in vedere cercurile electorali impartite cu nedreptulu, circa 3000 alegatori magiari alegu unu deputatu, pâna candu 40—50 de mii de romani abia alegu unulu, astu-feliu, de si legile la aparintia sunt drepte si liberali, in fakta inse se comitu cele mai mari nedreptati.

Aceste tóte dovedescu, ca gubernulu faci'a cu natiunea romana, nu este sinceru, ci din contra o persecuta; de aici urmédia, ca increderea loru (a romaniloru) faci'a cu gubernulu scade pe di ce merge.

Mai de parte a amintitu, ca acuma religiunea si natiunalitatea loru este amenintata de unu mare periclu, ca romanii sunt locuitorii vechi ai tieri, era ungerii straini, cari numai prin ocupatiune au devenitu stapanitorii situatiunei, ceea ce nu o iau in consideratiune. Ca prin proiectulu de lege despre scólele secundare, voiescu

a li scóte limb'a din biseric'a, pentru-ca si lui Ddiu se se róge in limb'a magiara; astu-feliu deschidendu terenu unei limbe straine. Ca desdaunarea nrbariala a fostu facuta in folosulu ungeriloru si in detrimentulu romaniloru.

Avendu in vedere, ca Avramu Tincu, parte conformu propriei sale recunósceri, parte conformu fasiuniloru de martori, tóte aceste le-a disu; considerandu, ca tóte aceste nu stau nici intr'o legatura cu cele doue propuneri suplementare provocate de dinsulu, nici nu formédia unu ce intregu, carele ar fi in consonantia cu acele, ci ele sunt unu conglomeratu de frase bombastice, ceea ce asupra masei conferintiei, de o cultura inferióra n'a produsu altu-ceva, decâtu ura; considerandu, ca aceste observatiuni bombastice, in mediulocu unui sgomotu mare, au fostu impartesite de aprobati, asia nu se póte nega, ca acusatulu in decursulu vorbirei sale a fostu inspiratu de ura natiionala, dandu-i acestei vorbiri astu-feliu de directiune, prin carea a fostu condusu pe unu terenu alunecosu; si agerimea constructiuniloru sale a avutu de scopu, in modu evidentu, a atitiá ur'a valachiloru in contra ungeriloru; si ce e dreptu, si-a ajunsu scopulu, ca-ci nu numai in decursulu adunarii s'au aratau iritatiuni, ci numai decâtu dupa acésta adunare, ca o consecuentia a aceleia, in partile Zarandului s'au ivitu astu-feliu de intemplantinte, din caus'a carora, chiaru pentru delictulu agitatiei, succesive in scurtu timpu au fostu puse in cursu trei investigatiuni criminali, separate inaintea judetiului reg. de cercu din Bai'a de Crisiu, ceea ce se va dovedi cu acele care sunt a se procurá.

Conformu acestora, intentiunea acusatului Avramu Tincu, indreptata spre agitatie, pe langa tóta negarea sa este documentata.

Joanu Papiu, ce e dreptu néga, ca dinsulu prin cuventulu presidialu de inchidere ar fi impusu poporulu romanu, ca cele audite se si le notédie bine si se le comunice si cu aceia cari n'au fostu de faci'a; dara considerandu, ca acusatulu a datu cuventulu lui Avramu Tincu, cuventu, carele dupa enuncierea concludului a fostu de prisosu si ca oratorulu nu-i a luat cuventulu, de si acesta a vorbitu necurmatu cu scopu de a produce agitatie, ci fiindu-ca acele constructiuni de unu efectu periculosu, le-a ascultat si-a lasatu se fia audite pâna in fine; si considerandu ca a tinutu adunarea in biseric'a, cu unu poporu, carele nu intrunesce decâtu numai religiunea, dara nu si natiunalitatea (egy vallást és nem nemzetiségét egyesítő néppel) si astu-feliu i-a datu o ponderositate mai mare, prin urmare scopulu i-a fostu a produce efectu; si considerandu, ca cuventulu de inchidere, prin fasiunea martoriloru este doveditu; faci'a cu negatiunea sa, participarea la delictulu de agitatie, adeca conclucrarea atintita spre producerea urei intre valachi si ungeri, este documentata.

Martorii aperiatori ascultati, nepotendu adeveri priu fasiuni precise, scusele acusatiloru, probele de mai susu prin acele n'au fostu nici decâtu miciorate.

Conditiiunile prescise in §-alu 156 alu procederei criminala, nepotendu fi aplicate faci'a cu acusat, au fostu a se lasa si mai de parte pe picioru liberu.

Din siedintia tribunalului regescu, cá foru criminalu, tinuta in 29 Septembrie 1883.

Solyom Fekete m. p., Bodó Sándor m. p.,
presiedinte. notariu.

Raportu generalu

alu consistoriului archidiececanu, cá senatu epitropescu, pe anulu 1882.*)

(Aclusu la Nr. 98, pag. 54).

Nr. 1797 epitru.

Preavenerabilu sinodu archidiececanu!

Afacerile consistoriului archidiececanu au luat in anulu 1882 o desvoltare neasemenatu mai mare in comparatiune cu anii precedenti.

Acésta ne indica indata la inceputu numerulu indoitu alu esibiteloru din resortulu senatului epitropescu. Pe candu in anulu 1881 numerulu esibiteloru din resortulu senatului epitropescu s'a urcatu la 661, pe atunci numerulu aceluor esibite in anulu 1882 a atinsu cifra de 1452. O parte insemnata, adeca presté jumetate din aceste esibite se tinu de afacerile esactorali.

Referat'a ordinara in senatulu epitropescu a fostu concrediata si in decursulu anului 1882 unui asessoru ordinaru din senatulu bisericescu, era conducerea si referat'a lucrurilor tinatóre de esactoratu o a purtatu asessorulu consistorialu din senatulu epitropescu, Eugen Brote.

Senatulu epitropescu a tinutu in decursulu anului 33 siedintie, cu 7 mai multe cá in an. 1881.

Obiectele curente sunt resolvite tóte, afara de 320, ce apartinu la resortulu esactoralu; deci

*) Credemu ca facemu unu bunu servitiu tuturor lectoriloru cáti se ocupa nu numai cu istoria eclesiastica in generalu, ci totuodata se interessédia de aprópe si cu caldura de progressulu in cultura alu poporului romanescu, daca vomu reproduce si in colónele nóstre inca unele parti din raporturile instructive pertractate in sinodulu archidiecesei greco-orientale romane din Transilvania si coprinse in protocolulu seu din 1883.
Red. „Obs.“

se constata că cursul lucrurilor consistoriului arhidieceșanu, că senatu episcopescu, în an. 1882 a fostu deplinu normalu.

Dupa permiterea acestora în generalu, vomu atinge în cele ce urmédia în specialu unele obiecte de mai mare însemnatate, cu care s'a ocupatu consistoriulu arhidieceșanu, parte în urm'a însărcinării preav. sinodu arhidieceșanu, parte din propriulu indemn. Deci însemnamu :

I. Lucrarile oficiului de cassa a consistoriului arhidieceșanu.

a) Starea averii. Conformu inventariulu generalu, averea arhidieceșei, compusa din deosebitele ei fonduri, a ajunsu cu finea anulu 1882 la suma de . 1.342,166 fl. 90¹/₂ cr.

În comparare cu anulu de gestiune 1881, averea a crescutu cu 28,894 fl. 06 cr.
în anulu 1881 cu 93,668 fl. 93 cr.

Crescimentulu averii s'a micșoratu prin diferința de cursu la efecte; pe candu în anulu espiratu 1881 diferința de cursu era în favorulu efecteloru 36,035 fl. 52¹/₂ cr.,
în anulu curentu este de 13,668 fl. 43¹/₂ cr.

b) Investirea averii. Averea fonduriloru arhidieceșane se compune cu 31 Decembre 1882 din următoarele valori :

1. Active.

a) Numerariu	437 fl. 88 ¹ / ₂ cr.	
b) Realitati	204,359 fl. 38 cr.	
c) Efecte publice :		
aa) obligatiuni urbariale	267,513 fl. 50 cr.	
bb) renta austriaca	11,562 fl. 22 ¹ / ₂ cr.	
cc) obligatiuni de loteria	8,177 fl. 50 cr.	
dd) prioritati de cali ferate	171,767 fl. 25 cr.	
ee) scrisuri fonciare	176,169 fl. — cr.	
ff) diverse	2,700 fl. — cr.	937,889 fl. 47 ¹ / ₂ cr.
d) Debitori	198,974 fl. 80 ¹ / ₂ cr.	
e) Datoria flotanta	11,630 fl. 03 cr.	

2. Pasivele

consta numai din unele împrumuturi reciproce transitorice în suma de 11,625 fl. 17¹/₂ cr. cari cu 1-a Ianuaru 1883 voru fi cuitate.

c) Capitalulu mortu, séu nefructificativu, ce se cuprinde în averea activa a fonduriloru arhidieceșane, se prezinta cu finea anulu 1882 în urmatoriulu chipu :

a) realitati folosite spre scopuri bisericesci, școlare séu administrative	88,886 fl. — cr.
b) datoria flotanta	11,630 fl. 03 cr.
c) efecte fara venitu	2,700 fl. — cr.
	103,216 fl. 03 cr.
în anulu 1881	104,085 fl. 10 cr.

Déca se subtrage acésta suma din averea activa a fonduriloru resulta suma capitalulu viu sau fructificativu cu 1.238,950 fl. 87¹/₂ cr.
în anulu 1881 cu 1.221,567 fl. 97 cr.

Capitalulu acesta a adusu unu venitu de 66,650 fl. 14¹/₂ cr.
în anulu 1881 de 64,744 fl. 68¹/₂ cr.

La venitululu acesta vinu a se mai adauge titulu taceș, prisosu dela tipografie, ajutoriu dela statu, didactru, venite extraordinare etc. suma de 24,350 fl. 58¹/₂ cr.
în anulu 1881 27,382 fl. 58¹/₂ cr.

Prin urmare venitululu totalu brutu este pe anulu 1882 91,000 fl. 73 cr.
în anulu 1881 92,127 fl. 27 cr.

d) Suma cheltueliloru în anulu 1882 este 49,301 fl. 04 cr.
în anulu 1881 38,654 fl. 77¹/₂ cr.

La aceste cheltueli participa :

1. Spesele proprii ale fonduriloru :

a) contribu-tiune	5,167 fl. 57 cr.
b) spese cu realitati	2,785 fl. 31 cr.
c) tacsă administrativa	3,027 fl. — cr.
	10,979 fl. 88 cr.

2. Invetiamentulu și ajutorirea clerulu și a bisericiloru :

a) seminariulu andreianu	14,982 fl. 93 cr.
b) subvențiuni bisericiloru și școleloru	6,588 fl. 50 cr.
c) stipendii	3,581 fl. 67 cr.
	25,153 fl. 10 cr.

3. Gremiulu consistoriulu	6,919 fl. 99 cr.
4. Tipografi'a arhidieceșana	3,591 fl. 66 cr.
5. Comisiunea fundatiunei Siaguniane	250 fl. — cr.
6. Spese extraordinare	618 fl. 54 cr.
7. Fundatiunea Ziriak	1,787 fl. 87 cr.

e) În ce modu se prezinta ratiociniulu pe anulu 1882 față de budgetulu votatu pe același anu, arata tabel'a acłusa sub d. Deci se cere indemnizare pentru sumele spesate preste budgetu la deosebitele fonduri.

Ratiociniulu de cassa arhidieceșanu pe anulu 1882 reveditu de consistoriu, precum și proiectulu de budgetu alu consistoriulu arhidieceșanu pe anulu 1884 se asternu preavenerabilulu sinodu arhidieceșanu pe langa raportu deosebitu.

(Va urmă.)

Dela comitetulu asociatiunei transilvane.

Processu verbale

luatu în ședința extraordinara a comitetulu asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana și cultur'a poporulu romanu, ținuta la 7 Octobru st. n. 1883.

Presedinte: Jac. Bolog'a, Presenti: Paulu Dunca, D. br. Ursu, J. Popescu, V. Romanu, J. St. Siulutiu, P. Cosm'a, dr. Il. Puscariu, C. Stezaru, E. Brote.

Secretariu: Dr. D. P. Barcianu.
Nr. . . . Presidiulu prezinta raportulu comisiunei esmise din ședința dela 18 Septembrie a. c. pentru a prepara punerea în lucrare a concludulu adunării generale a asociatiunei, relativu la ridicarea edificiulu pentru o școlă superiöra de fete cu internatu pe teritoriulu realității asociatiunei. Din acestu raportu se vede, că comisiunea delibărându asupra numerulu și marimeș incaperiloru necesare pentru scopulu indicatu, s'a intrunitu prealabilu într'o parere și pe basa acesteia a cerutu dela unu architectu pregătirea unoru schitii de planuri.

Prezentându-se acésta schitie, comisiunea, pentru a puté continua lucrarea sa, are neaparata trebuința a șci I-a daca, candu si cum se pôte delatura zidulu cetatii și ridicatura de pamentu de dinaintea acestuia, cari se învecinédia nemijlocitu cu o parte a realității asociatiunei și a II-a care e lini'a de zidire stabilita de comisiunea edila a orasiulu. (Nr. exh 307/1883).

Comitetulu decide: se se faca magistratulu orasiulu Sibiu o cerere pentru delatura zidulu orasiulu și a ridicării de pamentu din dosulu acestuia, în întinderea în care se învecinédia cu realitatea asociatiunei și totuodată se se céra de acésta corporatiune pe bas'a schitiei de planu alaturata stabilirea liniiei de zidire.

N. . . . Presidiulu aducându la cunoscința ca, în urma mutării în edificiulu propriu alu asociatiunei s'a abdicatu localulu de pâna acum, cancelaria asociatiunei s'a adapostitu și comitetulu decide: a se aduce veneratulu consistoriu arhidieceșanu gr.-or. multiamita în numele asociatiunei pentru înlesnirile ce i-a facutu prin lasarea în folosire a numitulu localu cu pretiu fôrte moderatu în unu lungu siru de ani.

Sibiu d. u. s.
Jacobu Bolog'a m. p., Dr. D. P. Barcianu m. p.,
v.-presedinte. secretariu alu II-lea.

Autenticarea acestui procesu verbale se concrede dloru: Popescu, Cosm'a, Romanu.

S'a cetitu și autenticatu. Sibiu, 9 Octobru 1883.
J. Popescu m. p. P. Cosm'a m. p. V. Romanu m. p.

Din Romani'a.

Din câte faime s'au latitu de vreo trei șeptemani despre șchimbari în ministeriu, s'au adevéritu pâna acum dimisiunea dlui Statescu, fostu mai în urma ministru alu justitiei, éra mai înainte alu afaceriloru straine. Toti câti cunoscú bine pe dn. Statescu, îi dau deplinu credimentu că dsa se re-trase numai din caus'a sanetatieș prea alterate, încâtu se și dice că pe érna se va muta la Itali'a într'u clima mai blanda. Din conjecturile despre dimisiunea altoru doi ministrii și intrarea dlui Titu Maiorescu nu s'a implinitu pâna alaltaeri nici-una. Într'aceea pułiculu întregu simte greutatea situa-tiunei și discussiunile pressei pro și contra, asupra

neutralitatiei sau aliantiei cu Russi'a ori cu Austri'a și Germani'a curgu cu multa fervóre, chiaru și cu necumpetu și violentia.

În același timpu manevrele de tótna cu o parte considerabile a armatei de linia și teritoriale începute mai tardiu decâtu în alte staturi, se continua în diverse parti ale țierei.

— Bóla vitiei de vie din Cotnari. Asupra bólei vitiei de vie, ivita în unele din viile dela Cotnari, dn. dr. S. Konya a adresatu dilele acesteia dlui prefectu alu judetiulu, urmatoriulu raportu :

Domnule prefectu !

În continuarea studiilor asupra maladiiei vitiei de vie sunt astadi deja în stare de a me putea pronunția atâtu în privinți'a diagnosei, câtu și asupra mijlócелoru eficace prin care se pôte remedia reulu, precum și pentru a feri vitiele neatacate pâna acum de bóla.

Numele parazitulu dela care vine maladi'a vitiei de vie la noi este :

Furisporium Biasolettianum Sacc.

Unu studiu specialu asupra naturei și vietiei acestui parazitulu imi rezervu pentru mai tardiu; deocamdata amintescu numai, că elu a fostu descoperitu prima óra în apropierea orasiulu Triest de către doctorulu Biasoletti (în a carui onóre a fostu numitu) pe vitie de viie succulente de Vitis vinifera Lin. în timpu de primavara. Mai tardiu a fostu gasitu în Itali'a de către Cesati la Vercelli și de Saccardo la Padov'a, în fine s'a gasitu acum și la noi în Romani'a.

Mijlócele pentru stîrpirea paraziteloru și în contra latirei loru dupa Roesler sunt următoarele :

1. Șcótarea butuciloru infectati și arderea loru la faci'a localu, precum amu avutu onóre a recomanda acésta în primul meu raportu.

2. De a unge tóte vitiele neatacate în tóta întinderea infectiunei cu o solutiune concentrata de sulfatu de fieru și acésta pâna la suprafaçi'a pamentulu, dupa ce tóta cója veche a fostu departata cu o perie buna sau manusi de sírma.

Binevoiti dle prefectu a primi asigurarea prea distinseloru mele știme și consideratiuni.

Dr. S. Konya.

— Despre planulu piramidale alu facerei unui podu peste dunare citimu între altele multe, următoarele în diariulu „Reforma“ :

Comisiunea tehnica însărcinata cu examinarea proiecteloru pentru construirea podulu peste Dunare dupa ce s'a transportatu și la faci'a localu pe malurile riulu în directiunea unde are a se construi acestu podu, la întórcere, și mai înainte de a ajunge în Bucuresci, a nascutu chiaru pe vaporu, și cu o graba silita, acelu copilulu pe care toti ilu asteptau că pe Mesia pentru a le spune: eu sunt adevérat'a trecutóre preste Dunare.

Din nefericire, dice „Curieru fin.“ copilulu în a carui legitimitate toti érau în dreptu a crede, a esitu bastardu și atâtu de uriciosu în câtu, muma și móșie, scârbite singure de oper'a loru, n'au sciutu cum se parasésca mai iute Bucuresci, trimitiendu ministrulu de lucrari publice, în locu de unu raportu detaliatu asupra tutuloru proiecteloru, unu peticu de hartie în sensulu urmatoru :

a) Nici-unulu din șapte proiecte nu este bunu de executatu.

b) Nici-unulu nu merita a i se da premiu I-iu 40 mii franci.

c) Se va acorda premiu alu doilea de 30,000 franci casei Gouinu din Paris și premiu alu treilea casei Schmoll et Gartner din Austri'a.

d) Gubernulu romanu se caute a cumpera proiectele Casei Fives-Lilles cu pretiulu ce se va invoii.

e) Ministrulu de lucrari publice va lucra singuru unu proiectu-typu și va deschide o noua licitatie pentru esecutarea lui. Acestu proiectu va avea de basa construirea a doua linii ferate preste podu în locu de una, dupa cum se determina prin programu care intrunise pe actualii concurenti la Bucuresci.

Putr'a (grinda) va fi descontinua în locu de continua, și deschidietorile de 165 metri fia-care. Ar fi prea lungu de a specifica aci tóte elementele recomandate de a se adopta pentru proiectulu-typu. Cu tóte acestea, pentru a 'și forma cineva o idee precisa, vomu dice aci, că s'a recomandatú din tóte proiectele câte ceva. Astu-feliu că copilulu nou nascutu de comisiunea datoresce corpulu casei Goinu, de exemplu: piciórele casei Fives-Lilles; mainile, casei Schmoll, și asia mai în colo. Comisiunea s'a preocupatu precum se vede mai multu de a impaca pe toti și a nu lasa mahnitú pe nimeni, de câtu de serioșitatea sarcinei ce i-a fostu incredințiatu.

Seriositatea sarcinii comanda comisiunii se admita proiectul care prezenta maximum avantajelor asupra tuturilor celorlalte proiecte, si daca avea modificari de introdusu, scaderi sau adaogiri de lucrari, se usese de art. 32 din program, adica se le introducea in acelu proiect si se oblige pe concurentu a admite toate dispositiunile superioare judecate de comisiune ca bune de introdusu.

Din strainetate.

Lipsescu si pana astadi scrii de acelea politice, care ar merita ca publicul nostru cititoriu se se intereseze de ele mai de aproape, ca-cu cele in adeveru interesante se mai afla cum amu dice in fermentatiune, in stare de preparative, fara nici-unu rezultat pozitiv; incolo totu numai conjecturi. Scrii care destepta mai multu atentiunea, de a dou'a mana pentru noi, sunt de es. ca:

— In Spania ministeriul dupa intorcerea regelui Alfonso din caletoria sa isi dete dimisiunea, precum se dice din caus'a insultelor suferite la Paris, in realitate inse din alte cause interne. Intr'aceea s'a si compus unu altu ministeriu si neintelegerea cu guvernul Franciei este compusa, bine reu, destulu ca deocamdata au reman numai ca nesece ace de albina in animele celor doue popora.

— In Portugalia se intemplant in septeman'a trecuta o batalia sangerosa intre poporu si organele publice, la care publicistii semiti ii detera curendu titlulu inflatu de revolutiune, ca si cum buna-ora in Ungaria nu s'ar intemplant mai in tota luna de acelea.

— In Irlanda omoruri agrarie ca totu-deauna; era intemplant mai remarcabila este, ca poporul intregu a facutu o colecta colosala ca de 400 mii florini si o a prezentatu dlui Parnel ca testimoniu de recunoscintia si totuodata ca remuneratiune, pentru-ca elu ca omu bogatu, milionariu, adeca plutocratu, care nu avuse nici o trebuinta personala de a se strica si dusmani cu clasele superiori si cu guvernulu, facendu-i se mila de poporu, de atati ani se aruncase in partea lui, lasandu la o parte interesele proprie si cheltuindu dieci de mii din averea sa pentru tiara, fara grija de viitoriu si fara a se teme ca la betranetie va ajunge se cersiesca pe la usile omenilor si se mora pe sub garduri, precum se spune despre Georgie Sincai.

— Din Franci'a se scia pana acuma, ca ministrulu presedinte Fevry se avea reu cu dn. Grevy betranulu presedinte alu republicei, precum si ca ministulu de resboiu Thibaudin ca socialistu declarat pe faia trei'a in mare neunire cu ceilalti ministrii si chiaru scarb'a cu regele Alfonso si-o tragea dela acestu ministru. In dilele din urma Thibaudin fu silitu se si dea dimisiunea si se dea portofoliulu la unu altu generalu mai moderatu. In acelasi timpu primulu ministru facendu visitatiuni prin tiara, la cetatea Rouen s'a exprimat cu multu respectu si veneratiune ca tra persona presedintelui Grevy, prin care dete proba de impacare perfecta. Dn. Feray mai pronuntia si alte cuvinte de mare tactu si moderatiune aproape neasteptate dela un republicanu ca tra diversele deputatiuni.

Ca tra judecatori a disu, ca densulu nu cere ca ei se faca politica, ci se se ocupe numai de justitia, si represintantiloru clerului le-a respunsu: „Sciti ca guvernulu tine se se reguleze relatiunile intre biserica si statu. De ore-ce dvostre ne asigurati de supunere, noi ve asiguramu de increderea nostra.“ Primulu discursu dela banchetulu din Rouen contine doue puncte principale: primulu punctu, espresiunea de supunere pentru presedintele republicei si lauda pentru atitudinea lui in afacerea cu Spania. Si alu doilea punctu ruptura definitiva a partidului radicalu si democrat. Diariile moderate relevada acesta cu satisfactiune. („Nat.“)

Corespondentie particulare ale „Observatoriului.“

Din comun'a Talmacelu 12 Octobru. — Onorata redactiune este prin acesta rogata, a da urmatoriulu articlu in publicu:

Alegerea reprezentantiei comitatense s'a executatu in cerculu nostru electoralu Bradu conformu publicatiunei dtto. Sibiu in 22 Septembrie a. e. Nr. 11216 in 6 Octobru 1883.

Cerculu acesta consta din 3 comune sasesci si din 8 comune romanesci; se intelege de sine, ca comunele sasesci au fostu reprezentate — non plus ultra — intr'unu numeru completu, insa durere, romanii nu aflatu de bine (verosimile din caus'a timpului ploiosu) a luá parte la acestu actu ca tu de importantu, fara comuna Talmacelu s'a aflatu cu alegatorii toti, inse comun'a Boitia de si cu unu numeru insemnatu de alegatori, a

fostu reprezentata intr'unu numeru forte restrinsu de alegatori, comun'a Sadu, Porcesti si Racovitia in Sebesiulu superioare n'au fostu de felu reprezentata, comuna Avrigu cu unu numeru de vr'o 35 alegatori a bine voitu de a trimite numai pe dlu parochu ev.-lut. L. Neugeboren, avendu acesta unu votu ca alegatoru comunalu si altulu pentru persona densulu. Comun'a Vestem inca n'a binevoitu a se osteni cu alegatorii toti.

Siedintia deci s'a deschisu fiindu adunati sub presidiulu dlu parochu ev.-lut. din Bradu, unde durere! s'a luat in contra §. 27 art. de lege 42 1870, ca tu si contra supra citatei publicatiuni punctu 3. conspectulu alegatoriloru din anulu 1882 in locu de a se luá acela din anulu 1883 de bas'a.

In contra acestei procederi s'a si redicatu din ueele parti singuratece unu protestu. Inainte de a purcede la alegere, i s'a datu alegatoriloru din partea presidiului voia a se intruni si a se consulta intr'o sala laterala spre acestu scopu destinata; aici s'au intrunitu alegatorii toti, unde la propunerea unui d. preotu ev.-lut. s'au invoitu alegatorii sasesci, ca se ne conceda alegerea unui romanu; la acesta s'a scolaru dn. parochu gr.-cat. din Vestem cerendu dupa proportiunea alegatoriloru romani, de si cea mai mare parte absentu — pentru 2 romani; — in contra acestei propuneri sculandu-se unu notaru de sasu, a facutu contrapunere, ca se nu se alaga nici unu romanu, ca-cu astadi au densii puterea in mana (Heute haben wir das Blatt!); insa dupa mai departe convorbire si consultare totusi s'au invoitu alegatori sasi pentru unu romanu in persona dlui parochu gr.-orient. Dimitrie Secarea; romanii de si in minoritate, au cerutu celu puçinu 2 romani din 5 membri spre alegere: inse d. sasi vedindu-se in pluralitate, carele totusi, precum s'a vediatu scrutinulu, ei au obtinutu cu 1 votu mai puçinu de jumetate*).

Alegatorii din Talmacelu.

Sciri diverse.

— (Necrologu). Gerasimu Domide preotu gr.-cat. in Rodn'a-vechia ca consorte, Leonidas si Helena Elisabeta Domide ca prunci, Maria Salvanu nasc. a Bui ca mama, Luisa Issipu ca sora, Greg. Domide si Matron'a Domide ca soci, Joanu Issipu jude administrativu in Rodn'a-vechia, And. Vlasinu preotu gr.-cat. in Prislopu, Samsonu Domide, Jos. Domide si Florea Bureaca nasc. Domide ca cumnati, Gregoriu Salvanu c. r. supralocoteninte si Leontina Draganu ca veri, Florianu Domide c. r. capitanu si Joanu Draganu invetiatoriu dirigente ca afini, cu anima franta de durere aducu la cunoscintia tuturor consangeniloru, amiciloru si cunoscutiloru, cumca multu iubita loru consorta respective mama, ficia, sora, nora, cumnata, vara si afina

Elisabeta Domide nasc. Salvanu,

dupa unu morbu de cateva dile si-a datu sufletulu seu blandu in manile Creatoriului in 4 Octobru 1883 in alu 19-lea anu alu vietiei sale, dupa o casatoria fericita de 3 ani.

Osamintele decedatei s'au astrucatu dupa ritulu bisericeii gr.-cat. in cimiteriulu din Rodn'a-vechia la 6 Octobru 1883 la 2 ore p. m.

Rodn'a-vechia in 4 Octobru 1883.

Fia-i tierina usiora si memoria binecuvantata.

— (Multiamita publica.) Societatea literaria bisericesca „Alexi-Sincaiana“ a junimei teologice dela seminariulu Gherlanu, isi tine de cea mai sacra datorintia a-si exprime multimirile sale cordiali aceloru prea onor. domni maramuresieni, cari au binevoitu ai tramite prin Vasiliu Dragosiu cl. II marinosulu ofertu de 8 fl. 75 cr. v. a. Si anume: Vasiliu Dragosiu preotu in Moseiu 1 fl. 10 cr.; Juliu Comanu, notariu 50 cr.; Basiliu Comanu 50 cr.; Joanu Hojda 30 cr.; Corneliu Batinu, advocatu 1 fl.; Joanu Vladu 50 cr.; Joanu Balea 20 cr.; Joanu Popu 20 cr.; Joanu Jur'a, jude cercualu 1 fl.; Alesiu Anderco si Paulu Popu, preoti cate 1 fl.; J. Comanu 50 cr.; J. Margineanu 50 cr.; Tavaszi Ede 20 cr.; Joanu Dragosiu 25 cr.

Totu cu acesta ocaziune soc. nostra avu onorea de a primi dela generosulu parochu Dionisiu Hortopanu, din opidulu Secu, tractulu protopopiatului Secu, subsidiulu imperialu a onoratu-dsale, ca donu!

*) Acestea sciri comunicate acilea din Talmacelu se potu aplica la sute de comune din totu coprinsulu tierii. Se spunemu verde aceea ce noi nu amu ascunsu niciodata. Sunt forte puçinu acelea popora in Europa, care se scia pretiul importantu a dreptului electoralu. La noi nici-un'a din cele trei nationalitati nu este inca matura pentru dreptulu electoralu; de aceea este asia usioru a duce de nasu pe alegatori numai atunci, candu sciu ca la alegeri voru fi si ospetati bine.

Ca omenii nu pretiuescu acelu dreptu alu drepturiloru, se cunoște mai bine din imprejurararea, ca o multime din ei candu e la conscriptiunea impositeloru directe, facu totulu ca se platésca macaru numai cu 5—6 cruceri mai puçinu decatu este censulu, numai ca se nu fia trecut in lista alegatoriloru. Cei mai multi sunt asia de indiferenti, in ca tu nu le pasa la ocaziuni de acelea ca se i punu chiaru si intre cersitori. Asia nu se castiga drepturi, ci se perdu tote. Red.

Subscriii dar candu grabimu in numele societatii nostre „Alexi-Sincaiana a dá espresiune publica simtieminteloru nostre de gratitudine faia de acesti generosi contribuitori, credemu a ne fi platitu o mica participa din tributulu cu care negresitu la datorimu. Fia, ca interessarea marelui publicu romanu, atatu faia buna starea soc. nostre, ca tu si de celoru-alalte se creșca forte forte.

Gherl'a, 17 Octobru st. n. 1883.

S. P. Simonu m. p., Joanu Coza m. p.,
presedinte. secretariu.

— (Neasteptatu.) In momentele punerei sub tipariu ne veni scirea despre o schimbare brusca intemplata eri in redactiunea „Telegrafulu romanu“ prin dimisiunea laboriosulu si meritatulu redactoru a dlui Nic. Christea. Casulu acesta se aduce in legatura stricta cu cele intemplate la primirea dela Segedinu si cu unu articlu de joi alu „Telegrafulu.“

Susu se avemu animele si se remanemu cu atatu mai solidari. Sunt preste 12 mii de diarie in Europa; este vaporu, electricitate, telefonu, si ideile nu potu fi nici vamuite nici tinute in carantina. — In altu Nr. mai pe largu.

Bibliografia.

Academia romana. S'au tiparitu si se afla de vendiare la librari'a Socecu & Comp. urmatoarele:

V. Babesiu: Notitie biografice asupra vietii si activitatii decedatului Andreiu Mocioni, membru alu academiei romane. 60 bani.

N. Teclu: Notiuni generale despre industria pigmentelor de depinsu. 50 bani.

N. Jonescu: Despre uciderea lui Mihai-Voda-Vitezulu si despre crudimile lui Vladu Draculu. Doue documente noue istorice, cetite in academia. 50 bani.

S. Haretu: Consideratiuni relative la studiulu esperimentalu alu miscarii apei in canale descoperite si la constitutiunea intima a fluidelor. 40 bani.

Gr. Stefanescu: Consideratiuni geologice asupra albiei Dambovitia si Meteoritulu dela Moci in Transilvania. 50 bani.

V. Maniu: Romanii in literatur'a straina, studii istorico-critice si etnologice. 2 lei.

Protocolulu sinodului archidiecesei greco-orientale romane din Transilvania, tinutu la anulu 1883. Sibiu 1883. Formatu 8-vo, pag. 206. Pretiu 70 cri. Se afla de vendiare in librari'a archidiecezana. Este de coprinsu in partea sa cea mai mare forte instructivu cu informatiuni pretiose.

Cursulu bursii din Vien'a si Pest'a

in 18 Octobru st. n.

	Vien'a	Pest'a
Renta de anu unguresca cu 6%	119.50	119.25
I emisiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orientalu ung.	91.10	91.—
II emisiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orient. ung.	112.—	113.50
Oblig. de statu dela 1876 de ale drumului de feru orient. ung.	96.75	96.75
Inprumutulu drumuriloru de feru ung.	137.75	138.75
Obligatiuni ung. de rescumperarea pamentulu	99.—	99.—
Obligatiuni ung. cu clausula de sortire	98.—	97.50
Obligatiuni urbariale temesiane	98.50	98.50
Obligatiuni urb. temesiane cu clausula de sortire	98.—	98.—
Obligatiuni urbariale transilvane	98.—	98.—
Obligatiuni urbariale croato-slavone	98.—	98.50
Obligatiuni ung. de rescumperarea diecimii de vinu	97.25	97.50
Datoria de statu austriaca in chartie	78.40	78.40
Datoria de statu in argintu	78.45	78.40
Renta de anu austriaca	99.25	99.30
Sorti de statu dela 1860	130.—	130.50
Actiuni de banca austro-ung.	838.—	835.—
Actiuni de banca de creditu ung.	282.—	282.—
Actiuni de creditu aust.	283.70	283.70
Scriisuri fonciari ale institutulu „Albin'a“ dela Sibiu	101.—	—
Galbini imper.	5.71	5.69
Napoleonorulu	9.53	9.52
100 marce nemtiesci	58.80	58.85

Reuniunea femeiloru romane in Sibiu.

Se aduce la cunoscintia publica, ca cu 1 Novembre a. c. c. n. se deschide scola elementara de fete de patru clase a reuniunii nostre aici in Sibiu si ca sau facutu ingrigire de cele mai bune puteri didactice la acea scola.

Se invita deci parintii respective ingrigitorii din locu si din giuru, ca dela 15 ale curentei luni incolo, se se insinue fetele pentru primire, la presidenta reuniunii nostre domna Maria Cosma (strada Baier Nr. 1).

Sibiu, 9 Octobru 1883.

Comitetulu reuniunii.

Editoru si redactoru responsabile: G. Baritiu.
Tipariulu lui W. Kraft.